

II. АНАЛИЗ ПО КМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ.

РИОСВ–Стара Загора осъществява контрол на териториите на области Стара Загора, Сливен и Ямбол с обща площ около 1 204 987 ха. Обхванати са 20 общини с 424 населени места.

Разпределението на земите в контролирания регион е, както следва:

- Земеделски територии – 699 108.7 ха, представени предимно от канелени горски, черноземни смолници, алувиално – ливадни и делувиални почви. От тях 547 638.6 ха обработваеми, което съставлява 78.33 % от всички земеделски територии и 151 470.1 ха необработваеми земи.

- Горски територии – 375 411.7 ха, което е 31.15 % от общата площ, контролирана от РИОСВ.

По области земите са разпределени по следния начин:

Табл.1

Област/община	Обща площ на земите, ха	Обща площ на земеделските земи, ха от тях:		Горски територии
		Обработваеми, ха	Необработваеми, ха	
Стара Загора	515 110	258 228.3		169 164.8
		219 191.6	39 036.7	
Сливен	354 329	181 605		151 388
		125 605	56 000	
Ямбол	335 548	259 275.4		54 858.9
		202 842	56 433.4	
общо:	1 204 987	699 108.7		375 411.7
		547 638.6	151 470.1	

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди.

През 2020 г. се проведе мониторинг на почвите от мрежата на I ниво за съдържание на тежки метали и металоиди, при пълно обследване на осем пункта, попадащи на територията на четири общини в контролирания регион. Почвеното изпитване се извърши от Регионална лаборатория – Стара Загора.

При проведения мониторинг се наблюдават и контролират индикатори Cu (мед), Zn (цинк), Pb (олово), Cd (кадмий), Ni (никел), Cr (хром), Co (кобалт), As (арсен) и Hg (живак) относно максимално допустимите концентрации

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.

На територията на РИОСВ–Стара Загора се контролират десет обекта от миннодобивна дейност.

Табл. 2

Контролирани обекти	Брой
1. Кариери	7
2. Рудници	3
Общ брой обекти	10

Контролираните обекти се разпределят в няколко групи в зависимост от вида на добиваното подземно богатство:

Табл. 3

Вид на добиваното подземно богатство	Брой минни обекти
1. Въглища	3
2. Пясъци и чакъли	1
3. Варовици, доломити	5
4. Глини, мергели	1
Общ брой обекти	10

През годината е взето участие в комисии за приемане на извършена техническа рекултивация на общински депа в с. Опан, гр. Казанлък, гр. Болярово и на техническа и биологична рекултивация на депо за отпадъци гр. Елхово.

През 2020 г. не са извършвани проверки на рекултивация на нарушени терени по ЗП и ЗОЗЗ и не е вземано участие в комисии за промяна на земеделски земи.

4. Замяряване на почвите с продукти за растителна защита (пестициди).

През 2020 г. във връзка с опазването на почвите бяха извършени проверки на площадки с Б-Б кубове за съхранение на продукти за растителна защита (ПРЗ) с изтекъл срок на годност и неизвестен произход в землището на с. Еленово, община Нова Загора, с. Филаретово, община Котел, с. Меден кладенец, община Сливен и склад за съхранение на излезли от употреба ПРЗ в землището на гр. Раднево, кв. Гипсово, община Раднево, област Стара Загора.

През годината, по Заповед на министъра на околната среда и водите, експерти на РИОСВ–Стара Загора, съвместно с представители на БД ИБР – Пловдив, ОДБХ – Стара Загора и ОДБХ – Сливен, извършиха проверки на всички съществуващи складове за препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност на територията на инспекцията, с пробонабиране на почвени проби за много от тях. Извършени са 22 проверки - на две площадки с Б-Б кубове за съхранение на негодни ПРЗ и на 20 склада за съхранение на излезли от употреба ПРЗ с 18 бр. с пробонабиране на почвени проби. Съгласно Заповедта периодично са изготвени доклади за констатациите от проверките и резултатите от изпитванията.

Във връзка със Договор с предмет „Преупаковане, транспорт, предаване за окончателно обезвреждане на до 1000 тона УОЗ-пестициди, опасни отпадъци и др. препарати за растителна защита и почистване на складовете, в които се съхраняват”, сключен между ПУДООС и ДЗЗД „Проект Пестициди 2019”, стартира почистване на складовете и предаване на негодните препарати за обезвреждане извън страната.

Във връзка с Проекта е извършено почистване на 6 склада за препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност от региона на РИОСВ-Стара Загора, както следва: с.

Яворово, община Стара Загора (2 склада); с. Плоска могила, община Стара Загора; с. Елхово, община Николаево; с. Нова махала, община Николаево; с. Гранит, общ. Братя Даскалови. Комисии, съставени от представители на общини Стара Загора, Николаево и Братя Даскалови, РИОСВ-Стара Загора, РД ПБЗН-Стара Загора, Областна администрация Стара Загора и ПУДООС посети складове за негодни препарати за растителна защита (ПРЗ) и след почистването им, прие извършените дейности със съставяне на складови протоколи.

След реализацията на проекта „Преупаковане, транспорт, предаване за окончателно обезвреждане на до 1000 тона УОЗ-пестициди, опасни отпадъци и др. препарати за растителна защита и почистване на складовете, в които се съхраняват”, на територията на РИОСВ–Стара Загора се намират 10 площадки с 392 бр. Б-Б куба, 2 централни склада и 13 склада, където продължават да се съхраняват негодни ПРЗ. За предотвратяване на замърсяване на околната среда с негодни ПРЗ е необходимо тяхното крайно екологосъобразно обезвреждане с финансиране по Проекти на ПУДООС.

5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. Нефтопродукти.

През 2020 г. от РЛ-Стара Загора при извършения мониторинг на тежки метали се провежда и изпитване по отношение на остатъчни количества органохлорни пестициди, полихлорирани бифенили и полициклични ароматни въглеводороди в почвите и в пет пункта за кисляване на почвите. Към момента на изготвянето на Регионалния доклад, все още не са готови резултатите от изпитването по отношение на остатъчни количества органохлорни пестициди, полихлорирани бифенили и полициклични ароматни въглеводороди в почвите.

6. Ерозия на почвите.

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой и води до намаляване на почвеното плодородие.

През 2020 г. не са финансирани проекти против ерозията и не са известни такива, които да се изпълняват на контролираната от РИОСВ – Стара Загора територия. Дейностите по предотвратяване на почвената ерозия основно се финансират от Министерството на земеделието, храните и горите.

7. Засоляване и кисляване на почвите

През 2020 г. се извърши и почвен мониторинг от Регионална лаборатория – Стара Загора за изпълнение на програмата за мониторинг на почвите от II ниво- функционални подсистеми „Контрол и опазване на почвите от засоляване” и „Контрол и опазване на почвите от кисляване”.

Взето е участие съвместно с РЛ-Стара Загора при пробонабиране от 14 пункта, които са част от НСПМ.

Разпределението на пунктовете от пълната мрежа по общини и на тези на които е проведен мониторинг през 2020 г. е посочено в таблица № 4.

Табл. № 4

№ по ред	Пункт №	Населено място	Община	Област	Мониторинг, 2020 г.
1.	272	с. Преславен	Стара Загора	Стара Загора	
2.	254	с. М. Верея	Стара Загора	Стара Загора	х
3.	253	с. Арнаутито	Стара Загора	Стара Загора	х

4.	237	с. Бузовград	Казанлък	Стара Загора	х
5.	255	с. Юлиево	Мъглиж	Стара Загора	х
6.	256	с. Бънзарето	Мъглиж	Стара Загора	
7.	234	гр. Чирпан	Чирпан	Стара Загора	х
8.	235	с. Изворово	Чирпан	Стара Загора	х
9.	218	с. Опълченец	Бр. Даскалови	Стара Загора	
10.	219	с. Православ	Бр. Даскалови	Стара Загора	х
11.	220	с. Славянин	Бр. Даскалови	Стара Загора	
12.	236	с. Пъстрово	Бр. Даскалови	Стара Загора	
13.	205	с. Манолово	Павел баня	Стара Загора	х
14.	221	с. Виден	Павел баня	Стара Загора	
15.	274	с. Конаре	Гурково	Стара Загора	
16.	290	с. Българене	Раднево	Стара Загора	
17.	310	с. Овчарци	Раднево	Стара Загора	
18.	271	с. Средец	Опан	Стара Загора	х
19.	309	с. Помощник	Гълъбово	Стара Загора	
20.	313	с. Гавраилово	Сливен	Сливен	
21.	331	с. Гергевец	Сливен	Сливен	
22.	330	с. Бозаджии	Сливен	Сливен	
23.	291	с. Любенец	Нова Загора	Сливен	
24.	292	с. Асеновец	Нова Загора	Сливен	
25.	311	с. Млекарево	Нова Загора	Сливен	
26.	312	с. Омарчево	Нова Загора	Сливен	
27.	293	с. Оризари	Твърдица	Сливен	
28.	329	с. Меден кладенец	Тунджа	Ямбол	
29.	346	с. Маломир	Тунджа	Ямбол	
30.	347	с. Кукорево	Тунджа	Ямбол	
31.	348	с. Завой	Тунджа	Ямбол	
32.	362	с. Челник	Тунджа	Ямбол	
33.	363	с. Палаузово	Стралджа	Ямбол	
34.	345	с. Пчела	Елхово	Ямбол	
35.	360	с. Маломирово	Елхово	Ямбол	
36.	361	с. Стройно	Елхово	Ямбол	
37.	375	с. Малко Шарково	Болярово	Ямбол	

38.	376	с. Ст. Караджово	Болярово	Ямбол	
39.	327	с. Сакарци	Тополовград	Хасково	
40.	328	с. Каменна река	Тополовград	Хасково	
41.	344	с. Мрамор	Тополовград	Хасково	

През 2020 г. се извърши и почвен мониторинг – II ниво, функционална подсистема „Контрол и опазване на почвите от вкисляване”. Извършено е пробонабране на почвени проби от пунктове: с. Тъжа, община Павел баня; с. Коларово, община Раднево; с. Паничерево, община Гурково; с. Ковачите, община Сливен и с. Дражево, община Тунджа, област Ямбол.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци).

През 2020 г. превантивния и текущ контрол по опазване, възстановяване и устойчиво ползване на почвите се извърши в няколко насоки: недопускане замърсяването на почвите и земите с производствени, строителни, битови и опасни и селскостопански отпадъци, инертни материали, скална маса и др.

През изтеклата година е взето участие в проверки по Закона за управление на отпадъците по жалби за замърсени терени с отпадъци. Част от жалбите са препратени за решаване по компетентност до кметовете на общини.

При констатирани замърсявания с отпадъци се издават предписания за почистването им.

През годината при едно констатирано замърсяване със строителни отпадъци са извършени множество проверки с изпитване на почвени проби, като не е констатирано замърсяване на почвите. Замърсяването е почистено.

Във връзка с проверка по сигнал за замърсени терени с отпадъчни води и утайки от дейността на дружество в землището на с. Християново, община Стара Загора е започната административно-наказателна преписка.- таблица № 5

Табл. № 5

№ по ред	Местоположение на нерегламентираното замърсяване (област, община, населено място)	Дадени предписания, брой	Изпълнени предписания, брой	Неизпълнени предписания, брой	Съставени АУАН и НП
1.	с. Християново, община Стара Загора	1	1	-	1

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс, и поради това тяхното опазване е основен приоритет. От чистотата им до голяма степен зависи тяхното плодородие и влияние върху здравето на хората и животните. В региона, контролиран от РИОСВ–Стара Загора са разположени едни от най-плодородните почви в страната. Задължение на всеки, който ги използва е да ги опазва от увреждане и замърсяване, като по този начин се гарантира ефективна защита на човешкото здраве и

естествените почвени функции. В тази връзка дейности, които могат да се въведат и които биха довели до намаляване деградацията на земите и почвите са:

- ограничено използване на препарати за растителна защита и торове;
- реализиране на програми за екологично земеделие и животновъдство;
- ефективен контрол за ограничаване замърсяването на въздуха и водите и прилагане на интегрирана система за управление на отпадъците;
- технологично обновление в производствените процеси и др.

От ежегодно провеждания мониторинг на почвите може да се направи извода, че те не са замърсени с тежки метали, металоиди.